

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของกิจกรรมทางภาษาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมทางภาษาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

หลังการทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมทางภาษา จะมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 40 ของคะแนนก่อนการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในครั้งนี เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีสาราณูราษฎร์บำรุง ต.อ้อมน้อย อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร ปีการศึกษา 2534 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกห้องเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงที่สุดมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 7 ห้องเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมทางภาษา จำนวน 18 กิจกรรม ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน และพิจารณาแก้ไขปรับปรุงจนถูกต้องและเหมาะสมแล้ว

2.2 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 6 ฉบับ ซึ่งได้รับการตรวจพิจารณา แก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน และผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบทั้งหมดไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 60 คน แล้วนำมาตรวจหาคะแนนหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบฮอยท์ (Hoyt's Analysis of Variance) ได้เท่ากับ 0.505 หาค่าอำนาจจำแนกบุคคลของแบบทดสอบได้เท่ากับ 2.02 และหาความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแต่ละบุคคลโดยใช้สูตรของ Johnson Palmer 0., 1961 ได้เท่ากับ 13.579

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผลคือ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบตัวอย่างประชากรก่อนใช้กิจกรรม (pre-test) ด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์
2. ดำเนินการใช้กิจกรรมตลอดระยะเวลาในการทดลอง โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียน ซึ่งเป็นชั่วโมงซ่อมเสริม สัปดาห์ละ 3 วันๆ ละ 1 ชั่วโมงๆ ละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที และเวลาประเมินผลหลังการทดลองอีก 2 ชั่วโมง (6 คาบ) รวมเวลาที่ใช้ในการทดลอง 6 สัปดาห์ (60 คาบ)
3. ทดสอบตัวอย่างประชากรหลังการใช้กิจกรรม (post-test) ด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ฉบับเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์มาตรวจหาคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วดำเนินการดังนี้

1. หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้นกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 40 โดยการทดสอบค่าที (t-test)

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้นกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือค่าร้อยละ 40 แยกตามองค์ประกอบด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. หลังการทดลอง นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือร้อยละ 40 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

2. หลังการทดลอง นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือร้อยละ 40 ส่วนคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 40 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมทางภาษา มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ถึงร้อยละ 51.19 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 40 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า หลังการทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 40 ของคะแนนก่อนการทดลอง ทั้งนี้เพราะกิจกรรมทางภาษาได้ประมวลประสบการณ์ที่น่าสนใจ และการจัดบรรยากาศภายในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาที่ส่งเสริมศักยภาพทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ตลอดจนการฝึกปฏิบัติที่มีต่อเนื่องกันทุกขั้นตอนจากกิจกรรมทางภาษาทั้ง 18 กิจกรรม ที่เป็นกิจกรรมส่งเสริมความคิดอเนกนัยทั้ง 6 ด้าน ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967) โดยให้นักเรียนได้ฝึกด้านละ 3 กิจกรรม เป็นผลให้นักเรียนมีความคิดอเนกนัยเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ นับว่าเป็นการพัฒนา

ความคิดสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ (2531) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้ โดยการจัดประสบการณ์ และบรรยากาศให้เหมาะสม และทำอย่างต่อเนื่อง

ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ โดยการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในบรรยากาศที่อิสระ อบอุ่น และเป็นกันเอง ด้วยกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ในรูปแบบอันเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังที่ ยังส์ (Youngs, 1970) ได้กล่าวว่า วิธีสอนที่ทำให้นักเรียนรู้จักการเรียนรู้อย่างอิสระเป็นแนวทางในการส่งเสริมนักเรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ในตนเองเดียวกัน อารี รังสินนท์ (2527) ได้กล่าวว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์คือ กิจกรรมทางภาษา กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ และกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ ดังนั้น กิจกรรมทางภาษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

กิจกรรมทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด จะเน้นการฝึกให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดอย่างอิสระ โดยใช้กิจกรรมการฟัง พูด อ่าน และเขียนผสมผสานกัน ภายในแต่ละกิจกรรม ประกอบกับสื่อการสอนที่น่าสนใจ กิจกรรมการเล่น เกม และเพลงประกอบ ท่ามกลางบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีอิสระในการทำงานร่วมกัน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ โดยเน้นการเสริมแรง เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน ดังที่ ฟร็อบเอล (Frobel, 1967) กล่าวว่า ครูควรส่งเสริมให้เด็กพัฒนาไปตามธรรมชาติด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยใช้กิจกรรมการเล่นและประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับประสาธ อิศรปริดา (2530) ได้กล่าวว่า การเสริมแรงมีส่วนช่วยสนับสนุน และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลทั้งด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม และในตนเองเดียวกัน อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531) ได้กล่าวไว้ว่า ครูภาษาไทยควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดแผนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียนและสภาพแวดล้อมมีความสนใจในการจัดเตรียมการเรียนการสอนได้หลายลักษณะ เช่น การใช้เกม การเล่นเกม และการอภิปราย เป็นต้น

2. จากผลการทดลอง พบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 40 แต่มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม ไม่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 40 ทั้งนี้เพราะความคิดคล่องแคล่ว เป็นองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ในระดับพื้นฐานที่ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนเหมือนกับความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ซึ่งยากขึ้นตามลำดับ ดังที่ อารี รังสินันท์ (2527) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ควรจะพัฒนาด้านความคิดริเริ่มเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพราะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ไปจากเดิม

นอกจากนี้แล้วอาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมทางภาษา เป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่สำหรับเด็กที่เพิ่งมีการนำมาใช้เป็นครั้งแรก นักเรียนจึงไม่ค่อยกล้าแสดงออก แต่จากการสังเกต พบว่า เมื่อทดลองไประยะหนึ่ง เด็กจะมีความกล้าแสดงความคิดมากขึ้น

2.2 เนื่องจากระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองเป็นช่วงเวลาที่ยากัด นักเรียนต้องปฏิบัติกิจกรรมให้ทันเวลา จึงขาดอิสระในการทำงานและแสดงความคิดต่างๆ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ควรจะมีเวลาอย่างเพียงพอ ดังที่ ดีวอี้ (Dewey, 1968) กล่าวถึงบรรยากาศในห้องเรียนว่า ห้องเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จะต้องจัดให้เด็กมีชั่วโมงว่างพอที่จะทำงานได้อย่างอิสระตามความต้องการและแสดงความคิดแปลกๆ ใหม่ๆ ได้อย่างเต็มที่

2.3 ในช่วงเวลาระหว่างการทดลองนั้น เป็นช่วงที่ใกล้เวลาที่จะมีการทดลองภาคต้นประจำปีการศึกษา 2534 ดังนั้นนักเรียนส่วนใหญ่จึงต้องเตรียมตัวสอบ จึงเป็นผลกระทบต่อความสนใจในกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการทดลอง

จากแบบประเมินความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม ทั้ง 18 กิจกรรมของนักเรียนชั้นปีที่ 4 พบว่า นักเรียนร้อยละ 85.93 มีความพึงพอใจมาก นักเรียน 13.33 มีความพึงพอใจปานกลาง และนักเรียนร้อยละ 0.74 มีความพึงพอใจน้อย แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากในการร่วมกิจกรรม

ดังแสดงไว้ในตารางที่ 7 และจากการจำแนกอันดับความพึงพอใจมากที่สุดของนักเรียน พบว่า นักเรียนชอบกิจกรรม "โลกสวยด้วยเพลง" มาก เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 40 ของตัวอย่างประชากร อันดับที่ 2 ได้แก่ กิจกรรม "มาตามนัด" คิดเป็นร้อยละ 23.34 และอันดับที่ 3 ได้แก่ กิจกรรม "เชียมซีเสียงทาย" คิดเป็นร้อยละ 16.67 ส่วนที่เหลือเป็นกิจกรรมอื่นๆ (ดังแสดงไว้ในตารางที่ 8)

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจกิจกรรมทางภาษาที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ ซึ่งอาจมีเหตุผลเนื่องมาจากกิจกรรม ส่วนใหญ่ประกอบด้วยเพลง เกม และการดำเนินกิจกรรมที่สนุกสนาน เหมาะกับพัฒนาการของเด็ก ท่ามกลางบรรยากาศที่เป็นอิสระอย่างเต็มที่ทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออก แตกต่างจากสภาพการเรียนการสอนโดยปกติ ที่เต็มไปด้วยบรรยากาศที่เคร่งครัดด้วยระเบียบวินัย ซึ่งสอดคล้องกับเกล (Gale, 1969) ที่กล่าวว่า การจัดบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นกันเอง และให้อิสระกับเด็กในการแสดงออก จะส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

จากการสอบถามความคิดเห็นของครูประจำชั้น ห้องที่ทดลองใช้กิจกรรมทางภาษาทั้งหมด ได้ให้ความเห็นว่า หลังจากการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปมาก สังเกตได้จากความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรมและพฤติกรรมที่ปรากฏ ดังต่อไปนี้

1. กล้าแสดงออกมากขึ้น เช่น กล้าพูด กล้าซักถาม เป็นต้น
2. แสดงความคิดแปลกๆ ใหม่ ๆ ได้อย่างกว้างขวาง
3. มีความมานะ อดทน และมีความพยายามสูง ตลอดจนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติกิจกรรมจนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี
4. รวมพลัง และร่วมมือกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีความสามัคคี และรักใคร่กลมเกลียวกัน

ในทำนองเดียวกัน ผู้วิจัยได้สังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในขณะดำเนินการทดลองใช้กิจกรรมทางภาษา พบว่า นักเรียนเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะ และคุณสมบัติของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เช่น มีความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม กล้าแสดงออก มีเหตุผลมีจินตนาการ สนุก

สนาน ร่าเริง มีอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ และปรับตัวได้ดี เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว จะส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น ดังที่อนัสตาซี (Anastasi, 1958) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่ไม่ต่อปัญหา มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถในการคิดอย่างคล่องแคล่ว ยืดหยุ่น และคิดหลายแง่หลายมุม ซึ่งสอดคล้องกับทอแรนซ์ (Torrance, 1965) ที่กล่าวว่า ลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงคือ ชอบเข้าสังคม ชอบอิสระ กล้าหาญ มั่นใจในตนเอง มีความยืดหยุ่น และยอมรับในสิ่งแปลก ๆ และในทานองเดียวกัน เบอ์นาร์ด (Bernard, 1972) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นผู้ที่สามารถพูดแสดงความคิดเห็นได้อย่างรวดเร็ว มีความคิดหลายทิศทาง มีความคิดโยงสัมพันธ์ มีอารมณ์ขัน มีความสนุกสนานร่าเริง และสามารถปรับตัวได้ดีในบรรยากาศที่อิสระ ดังนั้นกิจกรรมทางภาษาจึงส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์ได้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ตรงกับลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่รวบรวมจากการค้นคว้าวิจัยของอารี รังสินันท์ (2528) ซึ่งได้สรุปไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะทางกระบวนการ หมายถึง กระบวนการคิด สามารถแตกความคิดเดิมไปสู่ความคิดที่แปลกใหม่
2. ลักษณะของบุคคล หมายถึง เอกลักษณ์ของแต่ละคน มีความเชื่อมั่นในตนเอง อยากรู้อยากเห็น กล้าคิด กล้าแสดงออก มีจินตนาการ มีอารมณ์ขัน มีความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ และมีความสุขกับการทำงาน
3. ลักษณะทางผลิตผล หมายถึง คุณภาพของผลงานที่เกิดขึ้น มีความแปลกใหม่ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จะเห็นว่ากิจกรรมทางภาษามีผลทำให้นักเรียนมีความสามารถ ตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มสูงขึ้น และสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางด้านภาษาของนักเรียนให้สูงขึ้นอีกด้วย จึงเหมาะต่อการนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มทักษะภาษาไทย

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. ในการนำกิจกรรมทางภาษาไปใช้ประกอบการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะต้องเตรียมตัวอย่างจริงจัง ในการทำสื่อการสอน ทดลองใช้สื่อ และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพก่อนจะนำมาใช้ และแก้ไขให้ดีขึ้นเป็นลำดับ ครูจะต้องเสียสละเวลาส่วนตัวในการจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ดำเนินกิจกรรมด้วยความมั่นใจ และมีการติดตามประเมินผลอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมต่อไป
2. ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมทางภาษานี้ ครูจะมีเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเพียงพอ ไม่เร่งรัดหรือจำกัดเวลาในการดำเนินกิจกรรม เพราะจะเป็นสิ่งสกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
3. จากการทดลองใช้กิจกรรมทางภาษา พบว่า นักเรียนมีความสนใจกิจกรรมที่มีเกม การเล่น และเพลง ดังนั้นในการเรียนการสอน ถ้ามีการแทรกกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้นักเรียนได้ผ่อนคลายความตึงเครียด และเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ขึ้นตามลำดับ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนภาษาไทย ควรนำกิจกรรมทางภาษาไปใช้ในการเรียนการสอนโดยอาจจะแทรกในแผนการสอนช่วงกิจกรรม หรือใช้เป็นกิจกรรมเสริมในช่วงนอกเวลาเรียนแต่การนำไปใช้แทรกในแผนการสอน อาจไม่ได้ผลดีเท่ากับนอกเวลาเรียน ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อม และระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จะมีผลกระทบทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก
2. ทางโรงเรียนอาจจัดทำโครงการพัฒนาทักษะทางภาษา โดยจัดตั้งชมรมภาษาไทย และมีช่วงเวลาให้นักเรียนได้ฝึกฝนโดยใช้กิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

3. โรงเรียนควรมีการจัดอบรมผู้ปกครองให้เห็นคุณค่า และความสำคัญของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ด้วยการให้ความรักความอบอุ่น สนใจ และเอาใจใส่ ต่อเด็ก ตลอดจนสร้างบรรยากาศภายในบ้านที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย กับความคิดสร้างสรรค์ทางด้านภาษาของนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบ ทั้ง 3 ด้านคือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มกับนักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
3. ควรมีการศึกษาผลของระเบียบวินัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา